

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความต้องการของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในงานส่งเสริม

 เกษกิจเกษตรในจังหวัดร้อยเอ็ด

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ นายชัยศักดิ์ สอนสีดา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยชาญ วงศ์สัมบุต)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉลอง บุญธรรมเจริญ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภัศร เตชะประเสริฐวิทยา)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (2) การมีส่วนร่วมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (3) ความต้องการของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีต่อพนักงานส่งเสริมเกษตรและ การฝึกอบรม และ (4) เปรียบเทียบระดับความต้องการของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยมีจำนวน 106 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และค่า F-test

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีอายุโดยเฉลี่ย 45.8 ปี มีจำนวนบุตร 3-4 คน ร้อยละ 50.0 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 56.6 ขนาดของครอบครัวมีสมาชิก 4-5 คน ร้อยละ 53.8 มีขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตรขนาดไม่เกิน 10 ไร่ ร้อยละ 34.0 โดยเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองร้อยละ 88.7 มีอาชีพหลักทำนาร้อยละ 95.3 อาชีพรองทำไร่ร้อยละ 28.3 สมาชิกมีรายได้เงินสดจากการปลูกพืชเฉลี่ย 14,374.00 บาทต่อครอบครัวต่อปี และร้อยละ 72.6 ของสมาชิกกู้เงิน

จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร การมีส่วนร่วมในงานส่งเสริมเคหกิจเกษตร ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมากที่สุด จำนวน 10 อันดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมจนเกิดรายได้ การสร้างความสามัคคีในชุมชน การถนอมอาหารประเภทตากแห้ง การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ การจัดหาตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การจัดหาเครื่องใช้ภายในบ้าน การมีส่วนร่วมในงานและกิจกรรมกลุ่ม การมีส่วนร่วมทำความสะอาดบริเวณบ้าน และกิจกรรมด้านวิธีการปลูกพืชเรื่องที่สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความต้องการทำงานส่งเสริมเคหกิจเกษตรมากที่สุด ใน 10 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างความสามัคคีในชุมชน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ วิธีการปลูกพืช การประกอบอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณภาพ การจัดหาเครื่องใช้ในบ้าน การทำความสะอาดบ้านและบริเวณบ้าน การตัดเย็บเสื้อผ้า การสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม การมีส่วนร่วมในงานและกิจกรรม และการประสานงานของผู้นำชุมชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ด้านสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความต้องการต่อคุณลักษณะของเจ้าพนักงานเคหกิจเกษตรดังนี้ เป็นผู้มีอายุไม่เกิน 40 ปี แต่งงานแล้ว มีภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรมีความรู้เรื่องการเพิ่มผลผลิตการเกษตร ให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และการประสานงานในด้านให้คำแนะนำความรู้ทางวิชาการได้ และควรออกเยี่ยมเยียนอย่างน้อยเดือนละ 2 วัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนสิงหาคม

การเปรียบเทียบความต้องการของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน พบว่า (1) สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีอายุมากกว่า 50 ปี มีความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น ในเรื่อง การจัดทำแผนการดำเนินงานของตนเอง การร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ในท้องถิ่น และการทอผ้าไหมหรือผ้าฝ้าย (2) สมาชิกที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความต้องการ ในเรื่อง การถนอมอาหารประเภททำเค็มจากพืช การจัดตกแต่งและซ่อมแซมบ้านเรือน และการทอผ้าไหมหรือผ้าฝ้าย สูงกว่าสมาชิกกลุ่มแม่บ้านที่จบสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ (3) สมาชิกที่มีที่ดินถือครองไม่เกิน 10 ไร่ มีความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่นในเรื่องการจัดหาตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การรวมหุ้นในการจัดตั้งกองทุนกลุ่ม การป้องกันโรคสัตว์ การถนอมอาหารประเภททำเค็มจากพืช และการถนอมอาหารประเภทแช่แข็งจากพืชและสัตว์ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีที่ดินถือครอง 11-20 ไร่ มีความต้องการต่ำกว่ากลุ่มอื่นในเรื่องการประชุมตามวันเวลาที่กำหนดไว้ การประกอบอาหารที่ถูกสุขอนามัยและมีคุณภาพ และการรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ และสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีที่ดินถือครองมากกว่า 20 ไร่ มีความต้องการในเรื่อง การจัดทำแผนการดำเนินงานกลุ่ม การจัดหาแหล่งเงินทุน และความเข้าใจวัตถุประสงค์การดำเนินงานกลุ่มสูงกว่ากลุ่มอื่น

จากผลของการศึกษาในเรื่องนี้มีข้อเสนอแนะว่า การส่งเสริมเคหกิจเกษตรให้กับสมาชิก กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในจังหวัดร้อยเอ็ด ควรมุ่งเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องกิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้แก่ ครอบครัวของสมาชิกเป็นหลัก โดยการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ การให้การศึกษาอบรมในด้านวิถี การปลูกพืช การเลี้ยงและดูแลสัตว์ ในด้านการถนอมอาหารควรมุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบ อาหารที่ถูกสุขลักษณะอนามัยและมีคุณภาพ การถนอมอาหารประเภทหมักดอง การแช่แข็ง การทำ เค็ม การตากแห้ง และการดัดเย็บเสื้อผ้า สำหรับด้านสังคมนั้นควรเน้นเรื่องการส่งเสริมความ สามัคคี การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในครอบครัว การรวมหุ้นในการจัดตั้งกองทุนกลุ่ม การสนับสนุน กิจกรรมกลุ่ม การมีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชน และการประสานงานระหว่างผู้นำชุมชนกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนในด้านสภาพแวดล้อมนั้น ควรให้ความรู้ในเรื่อง การจัดหาเครื่องใช้ภายในบ้าน การทำความสะอาดบ้านและบริเวณบ้าน ทั้งนี้ในกลุ่มสมาชิกที่มีอายุมากกว่า 50 ปี ควรเน้นให้ความรู้ เรื่องการจัดทำแผนการดำเนินงาน การทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม และการทอผ้า ส่วนในกลุ่มสมาชิก ที่มีที่ดินน้อยกว่า 10 ไร่ ควรเน้นให้ความรู้ เรื่องการจัดตั้งกองทุนกลุ่ม การจัดหาตลาดจำหน่ายผลิต ภัณฑ์และการถนอมอาหาร